

Personeelspensioenfonds

Mededelingen vooraf

- Er worden gedurende de bijeenkomst foto's gemaakt, vooral van de sprekers. Het kan zijn dat uw gezicht op foto's te zien is. Als u dit niet wilt, geef dit dan na de bijeenkomst aan bij de fotograaf. Dan zorgen wij dat uw foto niet op de website van PPF-APG of in een nieuwsbrief komt te staan.
- U heeft uiteraard de gelegenheid om gedurende de bijeenkomst vragen te stellen. Er is een extra microfoon beschikbaar.

Bestuur PPF APG

Gepensioneerdendag 29 mei

Emile Toes

Pieter Kasse

Tinka den
Arend

Wim van Manen

Lieke van der
Horst

Loes Frehen

Evelien Sangers

Dominique Busch

Pim Lausberg

Nieuw per mei 2024 is **Ellen den Boer** namens gepensioneerden.

Verantwoordingsorgaan

Anouk
Paulissen

Natasja de
Weijer

Regina
Schoutsen

Arjan de
Zeeuw

Caroline
Bruls

Douwe
Swierstra

Anna
Szymkiewicz

Raad van Toezicht

Annemiek
Vollenbroek

Dick Vis

Ronald Heijn

Agenda voor vandaag

Inloop

1. **Welkom**
2. **Agenda en ingezonden vragen**
3. **Terugblik 2023**
4. **Opfrissen WTP**
5. **'Invaren' naar de WTP**
6. **Uw uitkering onder WTP**
7. **Afsluiting**

Borrel

16.00 – 16.30 uur

17.45 – 19.00 uur

Ingezonden vragen

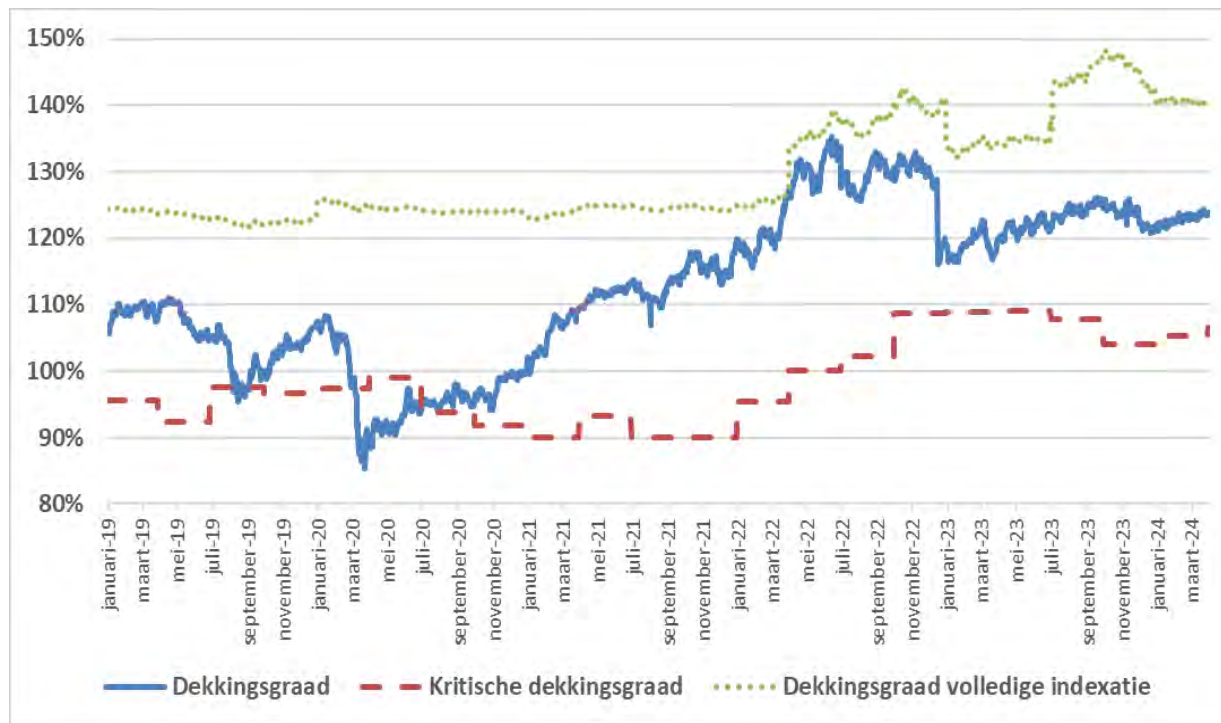
Onderwerp	Aantal	Waar behandeld
Verandering stelsel	8	Bijeenkomst 29 mei
Verhoging bij invaren	7	Bijeenkomst 29 mei
Planning overgang WTP	4	Bijeenkomst 29 mei
Zekerheid uitkering	3	Bijeenkomst 29 mei
Inhaalindexatie	3	Bijeenkomst 29 mei
Uitkering ná invaren	4	Bijeenkomst 29 mei
Bezwaar tegen invaren	3	Mondeling
IT systemen klaar?	2	Mondeling
Netto uitkering na invaren	2	Mondeling
Wijziging stelsel in Nederland	1	Mondeling
Lopende Hoog/Laag uitkeringen	1	Mondeling
Pensioenkloof man-vrouw	1	Per mail
Beleggingsbeleid	1	Per mail
Kosten overgang	1	Mondeling

Terugblik

- **Financiële ontwikkelingen van het fonds**
- **Opfrissen WTP**
- **Belangrijke besluiten van sociale partners en het fonds tav WTP**

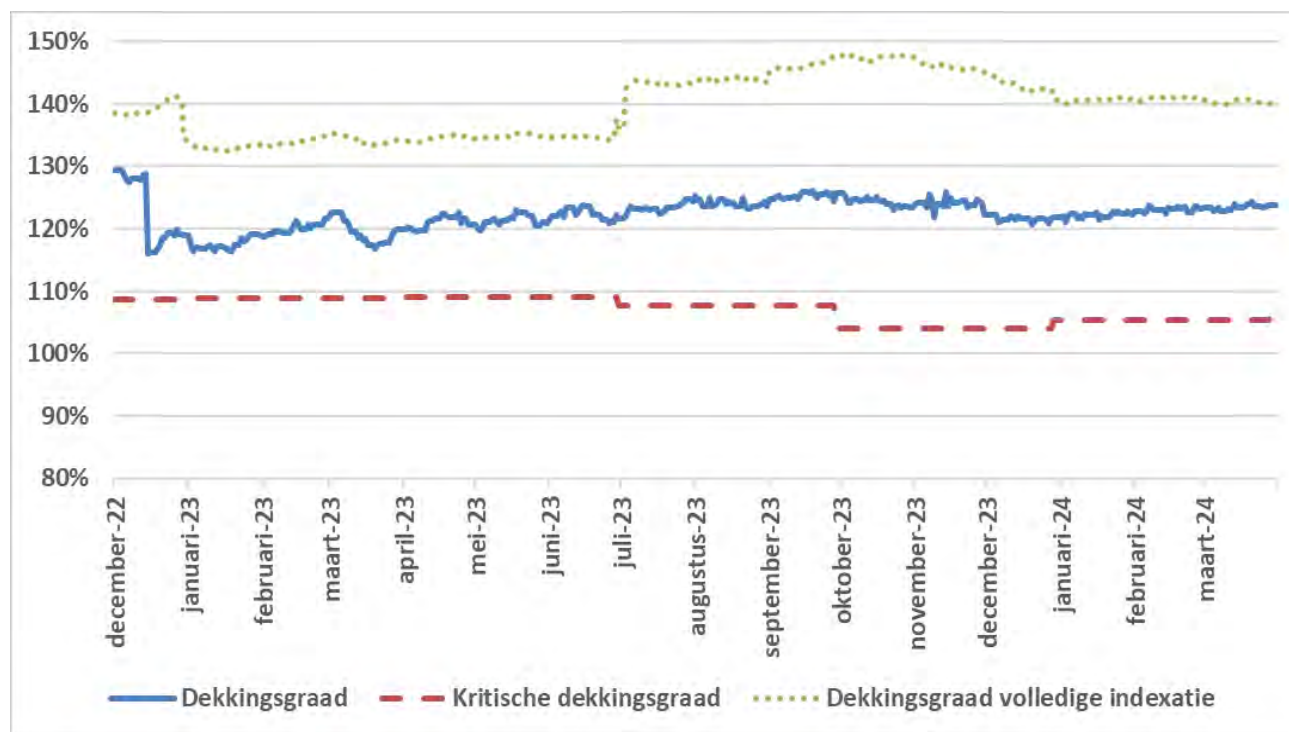
Terugblik 2019-2024

- **Forse schommeling dekkingsgraad (blauwe lijn)**
- **Indexatie blijft achter en indexatie-achterstand loopt op**
- **Uitzondering wetgever voorkomt verlaging in 2019 / 2020**

Terugblik 2023

- **Dekkingsgraad stabiel in 2023**
- **Uitzondering wetgever tbv extra verhoging 2022: 2,7% sept + 10% 1-1-2023**
- **Per 1-1-2024 verhoging met 1,5%. Rendement 10,4% 2023**
- **Toeslag 2024 wordt najaar bepaald**

Opfrissen WTP

Wat blijft er hetzelfde?

- De AOW wijzigt niet
- U krijgt AOW en aanvullend pensioen zolang u leeft
- Aanvullend pensioen wordt belegd en gaat daarom nu en straks met risico's gepaard
- Deling van risico's is en blijft belangrijk
- De kans op een verlaging van ingegane pensioenen is en blijft beperkt
- Pensioen blijft een arbeidsvoorwaarde

Wat verandert er?

- Het wordt transparant dat aanvullend pensioen met risico's gepaard gaat. Daarom wordt overgestapt van een uitkeringsregeling naar een premieregeling. De uitkering is niet langer vast, maar variabel
- Er wordt maatwerk naar leeftijd mogelijk, in aansluiting op de risicohouding naar leeftijd:
  - Voor jongeren gaan de pensioenen meer meebewegen met de economie
  - Voor gepensioneerden zijn er diverse knoppen om de pensioenen te stabiliseren
- Bij PPF is de kans op een verlaging van ingegane pensioenen zelfs gehalveerd ten opzichte van het huidige stelsel

Belangrijke besluiten

Sociale partners

Bestuur

APG

- **Alle fondsen moeten over naar het vernieuwde stelsel tussen nu en 1-1-2028**
- **Wij hebben in 2021 besloten om al op 1-1-2025 over te willen gaan. Dan kan eerder worden geprofiteerd van de voordelen van het nieuwe stelsel**
- **Belangrijke constatering was dat we de indexatie-ambitie niet konden waarmaken in het oude stelsel. In het nieuwe stelsel verwachten we dat pensioenen eerder kunnen worden verhoogd**

Belangrijke besluiten

Sociale partners

Bestuur

- Pensioenregeling zoveel mogelijk as is over (zelfde premie, ambitie)
- Keuze om risico's zoveel mogelijk te blijven delen:
  - keuze voor solidaire premieregeling
  - keuze voor bij elkaar houden oude en nieuwe pensioenopbouw (“invaren”)
- Doelen nieuwe regeling
- Doelen invaren
- Transitieplan

- Deelnemersonderzoeken
- Risicohouding en beleggingsbeleid
- Uitwerken doelen sociale partners
- Beoordelen evenwichtigheid en uitvoerbaarheid
- Implementatieplan en communicatieplan
- Opdrachtaanvaarding en bevestiging
- Positief Advies Verantwoordingsorgaan
- Goedkeuring Raad van Toezicht
- Invaarbesluit naar toezichthouder DNB
- Communicatieplan naar toezichthouder AFM

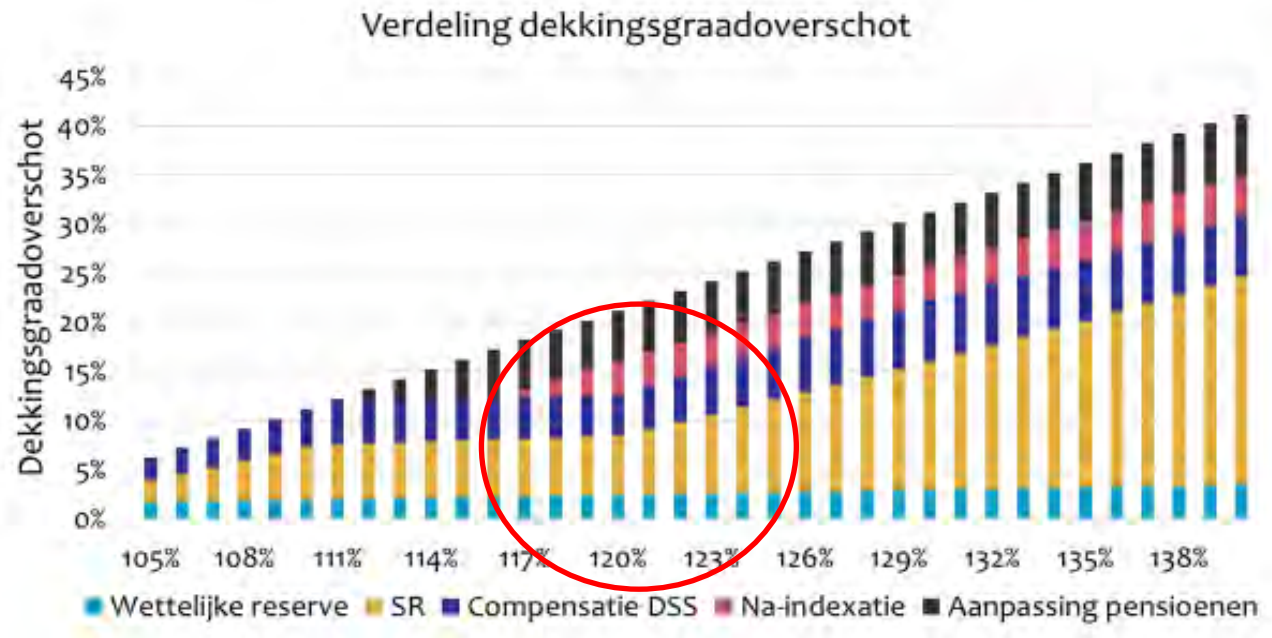

Doelen nieuwe regeling

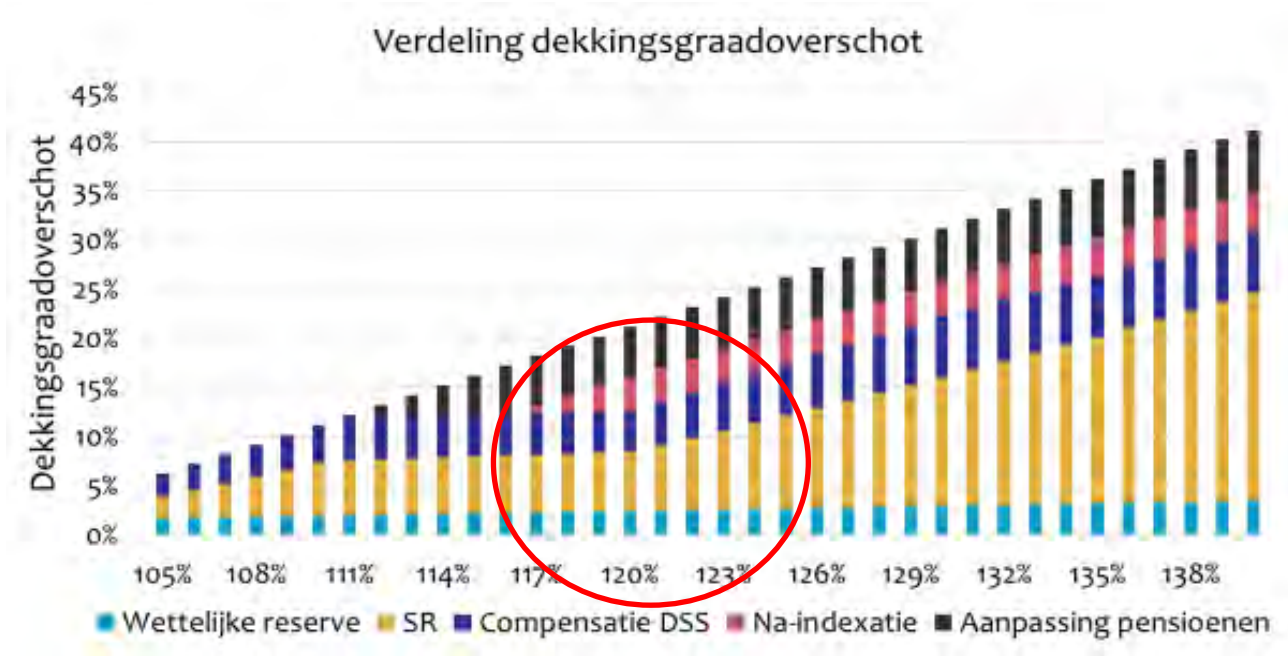
Doelen bij invaren

1. Ten minste gelijke uitkering
2. Ten minste gelijk verwacht pensioen
3. Compensatie doorsneepremie
4. Voorkomen toekomstige verlaging
5. Voorkomen grote vermogensschokken
6. Verhoging pensioenen
7. Inhaalindexatie

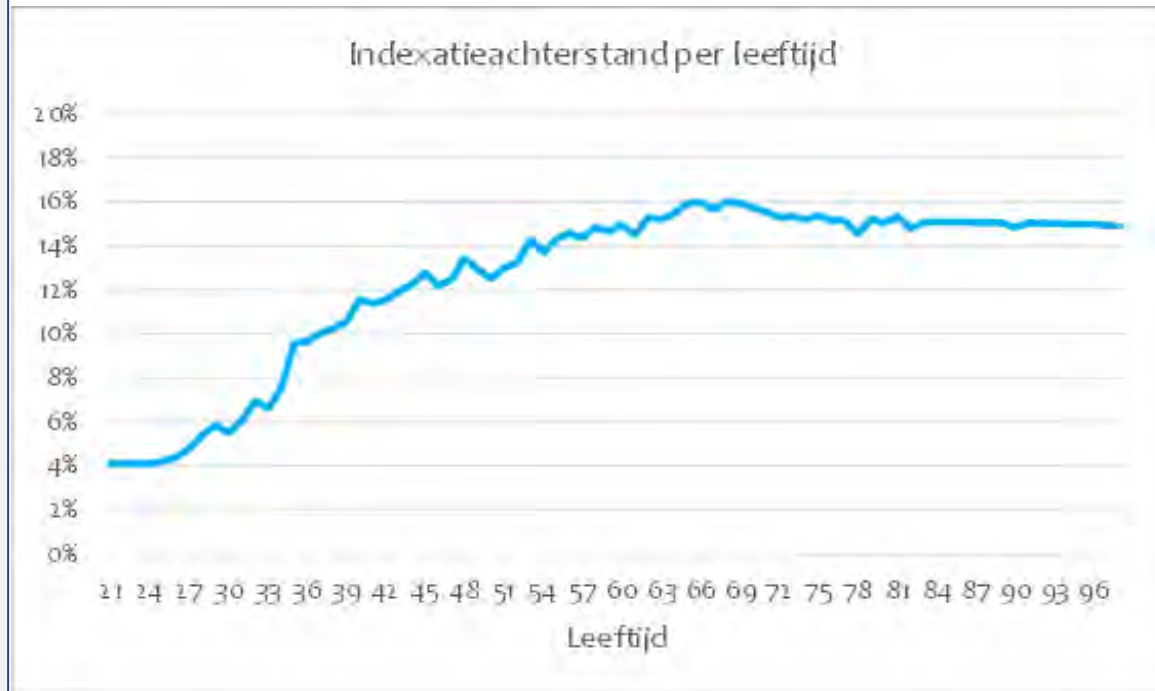
Doelen bij invaren

- Het is aantrekkelijk om in te varen bij een dekkinggraad rondom 120%
- Daarom heeft het fonds besloten tot bescherming van de dekkinggraad
- Hierdoor is er tot 1-1-2025 minder opwaarts, maar ook minder neerwaarts potentieel. Dit laatste weegt zwaarder in het invaarjaar

Vb inhaalindexatie

- De maximale indexatieachterstand verschilt per leeftijd: 4-16%
- Bij een dekkinggraad rondom 120%, kan circa 20% ineens gecompenseerd worden bij invaren.
- NB: Onder FTK kan pas inhaalindexatie gegeven worden vanaf een dekkinggraad van 141%. Om 20% van de gemiste indexatie in te halen, moet de dekkinggraad circa 155% zijn.

Personeelspensioenfond

Vragen over 'opfrissen WTP'?

'Invaren' naar Wet Toekomst Pensioenen

Hoever staat het met de invoering van het nieuwe stelsel?

Veranderd er voor gepensioneerden iets in de nieuwe pensioenwet?

Wat zijn de gevolgen van de vernieuwde pensioenregeling tov het huidige pensioen?

Kan PPF-APG al rekenvoorbeelden laten zien van de transitie per 1-1-2025?

Vandaag (24/4) stond in het FD dat veel pensioenfondsen, ook de koplopers, veel problemen tegenkomen bij de overgang naar het nieuwe stelsel en daarom de overgang uitstellen/vertragen.

Geldt dit ook voor PPF APG en welke problemen komt men bij de overgang momenteel tegen (ook hogere kosten?)

Veranderd er iets voor reeds gepensioneerden, is mij nog onduidelijk

Laat de gouden bergen maar invaren!!

Prognose hoogte uitkering vanaf 2015

Personeelspensioenfonds

Wat is invaren?

'Invaren' is een technische term die gebruikt wordt voor de beschrijving van het proces van het overgaan van alle huidige pensioenen naar de nieuwe wetgeving, waarbij alle regels van die wetgeving van toepassing worden.

- Sociale Partners van het fonds (Werkgever APG en werknemersorganisaties) dienen het verzoek in tot invaren bij het fonds.
  - Het fonds besluit tot invaren (wanneer dit evenwichtig kan)
  - RvT geeft goedkeuring
  - DNB toetst hierop
- Invaren is in principe een keuze. Echter, de wetgever verwacht dat fondsen 'invaren, tenzij..'. Oftewel; als er evenwichtig ingevaren kan worden, dient het fonds dat dan ook daadwerkelijk te doen.
- *Eind 2023 is het besluit genomen om in te varen. Berekeningen laten zien dat deelnemers een beter pensioenresultaat kunnen verwachten. Gepensioneerden hebben een lagere kans op kortingen dan onder het huidige stelsel. Het Verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd. De Raad van Toezicht heeft eveneens positief geadviseerd. Alle stukken liggen nu bij De Nederlandsche Bank (DNB) die alle stukken inhoudelijk toetst en in Q4 2024 hun oordeel velt.*

Wat is er gebeurd sinds onze vorige bijeenkomst?

- Besluit tot invaren in een pensioencontract dat is uitgewerkt
- Invaarmelding aan DNB (en geslaagd voor toets op compleetheid)
- Datakwaliteit
- Transitieplan, implementatieplan en communicatieplan
- Go - no go momenten

...en wat moet er nog gebeuren in 150 werkdagen?

- Afronden pensioenreglement nieuwe stijl
- Invaarmelding aan DNB (de inhoudelijke behandeling)
- Dienstverleningsovereenkomst rondom de transitie
- Ketentests en proefmigraties
- Duidelijkheid over de kosten nieuwe regeling
- Deelnemerscommunicatie

Personeelspensioenfonds

En hoe ziet dat er op individueel niveau uit?

- We hebben een berekening gemaakt van een gemiddelde gepensioneerde deelnemer (een 'maatmens') en wat deze kan verwachten bij het invaren naar de nieuwe regeling.
- Uitgangspunten voor de berekening zijn:
  - Dekkingsgraad van 121,2% per 1 januari 2024
  - Gemiste indexatie inzichtelijk tot en met 1 januari 2023

Individuele gevolgen van invaren

Voorbeeld gepensioneerde 67 jaar

HUIDIG (FTK)

Opgebouwd ouderdompensioen	€ 20,000
Opgebouwd nabestaandenpensioen	€ 14,000

Invaarstraat

U ontvangt na invaren:

a) De huidige waarde van uw opgebouwde pensioen	€ 353,900
b) Verhoging pensioenaanspraken (4,4%)	€ 15,700
c) Compensatie inhaalindexatie (persoonsafhankelijk, voorbeeld 3,8%; +/- 1/5 ^e van totale achterstand)	€ 13,500
d) Totaal vermogen	€ 383,100

NIEUW (SPR)

Persoonlijk pensioenvermogen	€ 383,100
Waarvan 'spreidingsvermogen' (2,7% vermogen)	€ 10,500
'Opgebouwd' ouderdompensioen	€ 21,100 (+5,3%)*
'Opgebouwd' nabestaandenpensioen	€ 14,700 (+5,3%)*
Solidariteitsreserve (fondsvermogen)	5%

* Getoonde percentages wijken licht af van procentuele verschil in getoonde euro bedragen door afronding op 100 Euro

Stabiliteit van de uitkering

Three lines of defense

Rendement

- Volledige bescherming renteschokken (100% beschermingsrendement)
- Beleggingsrisico voor lange termijn koopkrachtbehoud (overrendement)

Spreiden

- Stabieler uitkering door spreiden schokken over 3 jaar
- Stabieler en op lange termijn stijgende uitkering
- Verkleint kans op verlaging (positieve en negatieve schokken dempen elkaar)

Solidariteitsreserve

- Beschermen uitkering
- Bescherming langer leven
- Bescherming grote beleggingsschokken

Personeelspensioenfonds

Vragen over 'Invaren naar WTP'?

Uw uitkering onder WTP

“Eventuele verhoging of verlaging eenmaal per jaar?”

“Consequenties nieuwe pensioenstelsel”

Wat is de toekomst van mijn pensioen?

Hoogte uitkering vanaf 2025

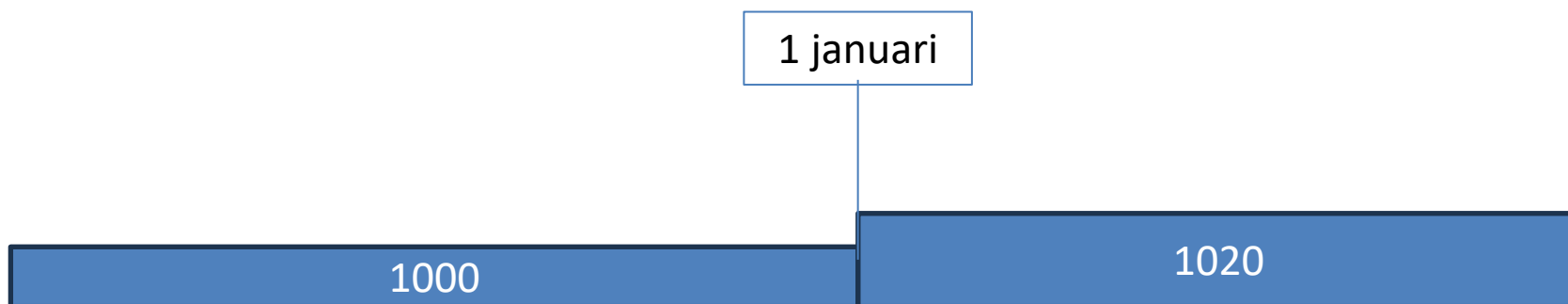
Personeelspensioenfonds

Uw uitkering onder WTP

- Nadat uw uitkering 'ingevoerd' is, wordt dit een zogenaamde 'variabele uitkering'. Dit betekent dat uw uitkering jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld wordt en kan variëren, afhankelijk van de beleggingsresultaten.
- We streven ernaar minstens 2 maanden van tevoren aan te geven of, en zo ja hoeveel, uw uitkering zal veranderen per 1 januari.
- In goede jaren, kan uw uitkering hoger worden. In minder goede jaren kan de uitkering lager worden.
- **Wanneer uw uitkering *lager* zou gaan worden ten opzichte van voorgaand jaar, ontvangt u een extra uitkering vanuit de collectieve pot genaamd de 'solidariteitsreserve'.** Deze uitkering compenseert de daling. Indien er genoeg geld in de solidariteitsreserve zit, kunnen we de volledige daling compenseren.
- Een van de belangrijkste doelen van de solidariteitsreserve is het minimaal gelijk houden van de uitkering jaar op jaar.

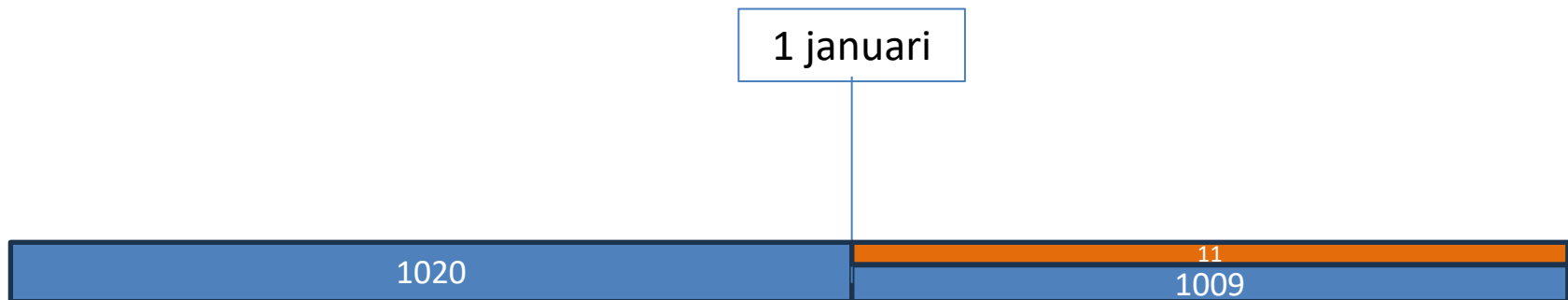
Uw uitkering onder WTP

Stel u ontvangt nu 1000,- bruto per maand. Door de beleggingsresultaten kan de uitkering 2% omhoog per 1 januari.

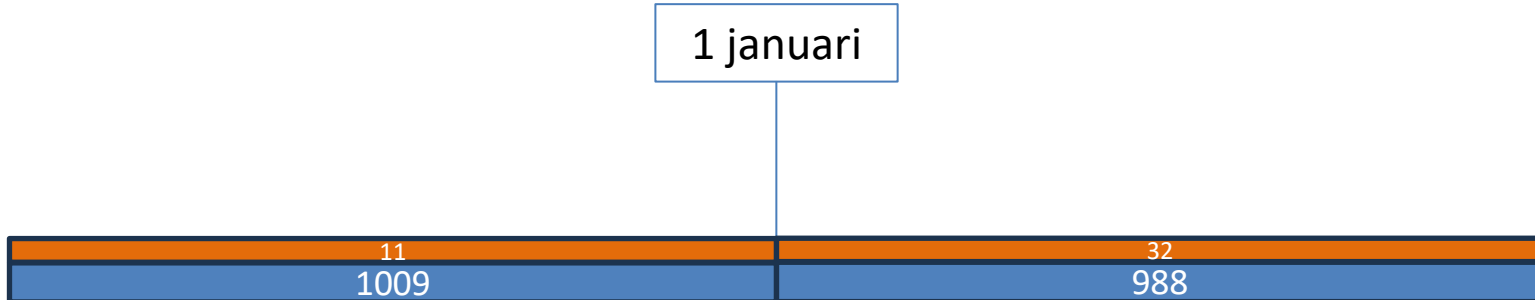
Uw uitkering onder WTP

Een jaar later vallen de resultaten tegen. Uw uitkering moet 1% omlaag. In deze situatie compenseert de solidariteitsreserve de daling van 1%.

Uw uitkering onder WTP

Een jaar later vallen de resultaten weer tegen. Uw uitkering moet 2% omlaag. In deze situatie compenseert de solidariteitsreserve – mits voldoende budget beschikbaar - de daling van 2%.

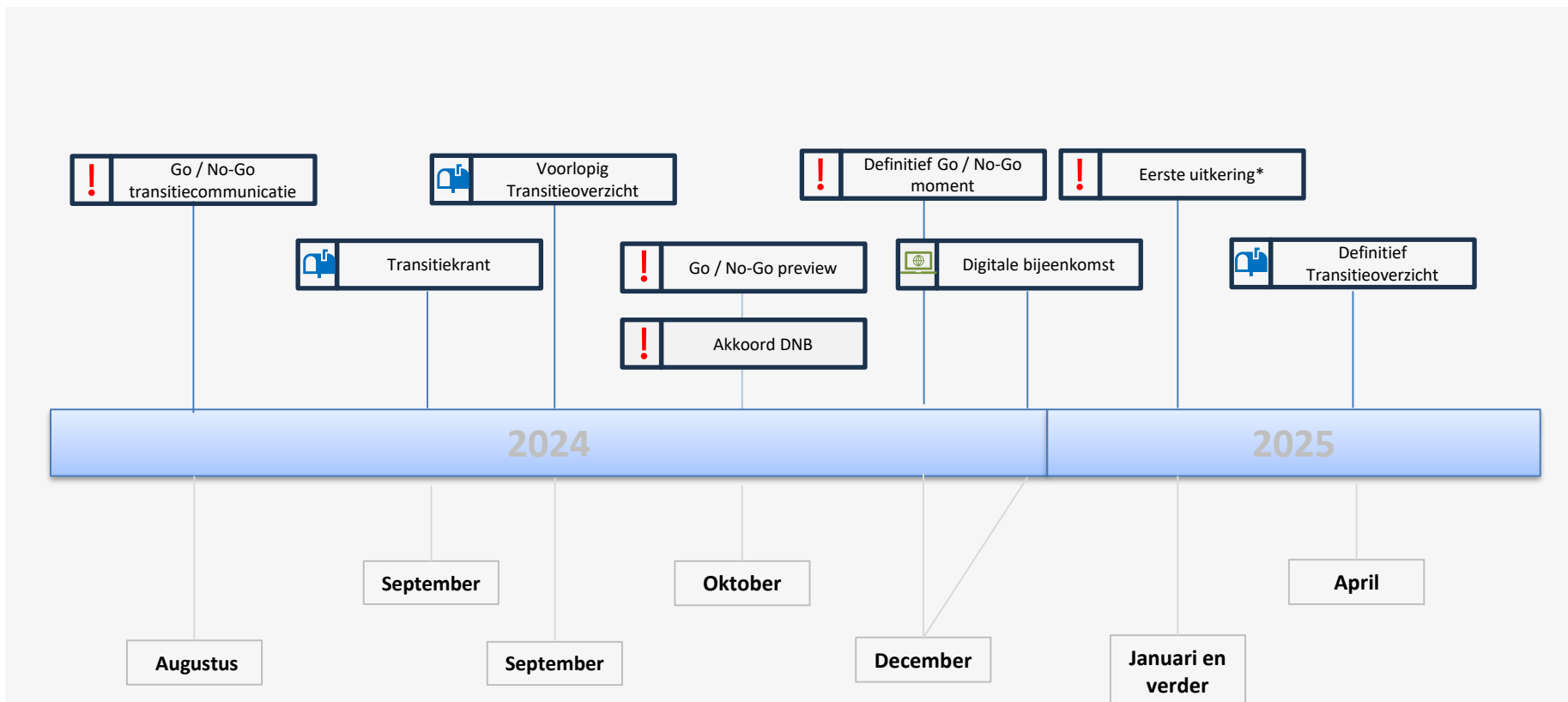
Personeelspensioenfonds

Uw uitkering onder WTP

- Onze berekeningen laten zien dat:
  - De kans op een verlaging over de periode van 15 jaar daalt van gemiddeld 24% naar gemiddeld 2% daalt en;
  - De omvang van deze verlaging dan gemiddeld 1,5% van de uitkering zal zijn.
- Let op: uiteindelijk kan niemand de toekomst voorspellen. Bovenstaande kansen zijn statistische gemiddelden. Vast staat wel dat de inzet van de solidariteitsreserve een grote invloed heeft op de stabiliteit van uw uitkering.
- We blijven gedurende de uitkeringsfase beleggen. We beleggen ook, beperkt, in wat risicovollere beleggingen. Wij verwachten uw pensioen hierdoor te kunnen verhogen.
- Onze berekeningen laten zien dat gemiddeld en per saldo, de inflatie bijgehouden kan worden (+ een beetje extra) in een periode van 15 jaar.

Belangrijke momenten komend jaar

Communicatie momenten rondom invaren

*Uitkering in januari
Uitkering februari
Uitkering maart

= uitkering december 2024 + indexatie (over 2024)
= uitkering uit nieuwe pensioencontract na invaren + nabetaling
= uitkering uit nieuwe pensioencontract (reguliere uitkering tot januari)

Personeelspensioenfonds

Zijn er nog vragen?

Slotwoord

- De borrel staat klaar net buiten het auditorium
- Het gebied onder de glazen koepel is openbaar. U kunt gaan en staan waar u wilt, inclusief helemaal naar boven.
- Mocht u toch nog een vraag te binnen schieten, spreek ons aan! Wij borrelen nog even mee.
- Minstens net zo belangrijk: Morgen krijgt u een evaluatie formulier digitaal toegestuurd. Wij lezen alle feedback die we krijgen en gebruiken dit om steeds verder te verbeteren. Wilt u ons helpen door dit formulier in te vullen?

Personeelspensioenfonds

Dank voor de aandacht!